

שר-הדתות הרעיש עולמות כשהירדנים הרסו מצבות בהר הזיתים - אבל הוא שותק ואחכה כשהיהודים עושים זאת

באוגסבורג בבית הקברות

הגרוע ביותר אשר רק הנאצים ושונאי ישראל העזו לעשות. שרידתות, שהודעו כל-כך ממעשי הרס של הירדנים בבתי-הקברות, לא התרגש כל-כך הפעם. הוא ביכר שלא להגיב, מתאימה, וכשהם מועלים מעיני הציבור?

בועות מיספר אחרי מלחמת-ששת הימים, כאשר התבררו מעשי-ההרס שחוללו הירדנים בבתי-הקברות היהודיים על הר-הזיתים במלוא היקפם, פירסם משרד הדתות, "ספר לבן" על חילול בתי-העלמין בהר הזיתים ובחברון.

"הספר הלבן" הכיל את מימצאיה של ועדה מיוחדת, שמונתה לצורך זה על-ידי שר-הדתות, הרבנים הראשיים, שר-המשפטים ומנהל משרד-החוק. בסכמם את אשר ראו עיניהם בבתי-הקברות היהודיים שנמצאו בשטח ירדן, לא חסכו חברי הוועדה גינויים ומילים חריפות למה שעשו הירדנים בהר.

ואנדאליות שכל מטרותיו סיפוק הדחף להרוס, להשמיד ולאבד, "חילול מחסרי", פרק מועד בתוך ים מעשי הוועדה והתעללות בארבעאיים, "חילול הקודש, פראות וזילזול מוחלט בצלם האדם באשר הוא אדם" כתבו חברי הוועדה ב"ספר הלבן" שלהם.

עברו כמה חודשים. הר-הזיתים נמצא בתחומה של ירושלים השלימה ותחת פיקוח משרד-הדתות, ומעשי ההרס התחדשו בו. שוב החלו להרוס מצבות בבתי-הקברות היהודיים על הר-הזיתים, בצורה ואנדאלית ובארכאית. שוב החלו לחלל קברים ולזלזל בצלם האדם.

והנה, ראו איזה פלא: משרד-הדתות, שר-העניינים עולמות על מעשי הוועדה הירדניים, סתם את פיו בשתיקה. כי ההאנדאלים ומחללי הקודש במיקרה זה לא היו ערבים בארבעאיים, אלא יהודים תרבותיים. ולא היו אלה סתם יהודים, אלא אנשי חברה קדישא, הפועלת בפיקוחו של שר-הדתות ורחם-הפטיג.

הפקרות חסרת-תקדים

מיספר אברהם עותמי, מרחוב שב-14, בשכונת שעריים ברחובות: "אמי המונחה קבורה בהר-הזיתים בירושלים. אחרי המלחמה עליתי לירושלים כדי לראות מה עלה בגורל מצבת אמי ז"ל, וכמי שציפיתי הייתי גם אני שותף לגורלם של עוד הרבה אנשים. מצבת אמי נהרסה כליל על-ידי הערבים.

"התקשרתי עם קבלן מצבות, מן הידועים בירושלים, כדי להסיר את שיקום ושיפוץ המצבה. לתדהמתי הרבה נודע לי לאחר זמן, כי המצבה נהרסה וחוללה אחרי שנבנתה ע"י הקבלן, שלוש פעמים ברציפות. הוא היה בונה והם היו הורסים. עוד יותר נודעתי לשמוע כי ההרס והחילול בוצעו על-ידי החברא קדישא לעדת הספרדים שבראשה עומד מר דוד סיטון. באתי לירושלים כדי לברר את פשר המעשה הזה. לא האמנתי למשמע אוזני. כתבתי למר דוד סיטון וסיפורתי לו את סיפור המעשה וגם דרשתי תשובה על כל עניין ההרס והחילול. מר דוד סיטון טרם טרח לענות למכתבי. מצבת אמי טרם הוקמה וזאת על אף שכבר נהרסה על-ידי החברא קדישא שלוש פעמים!"

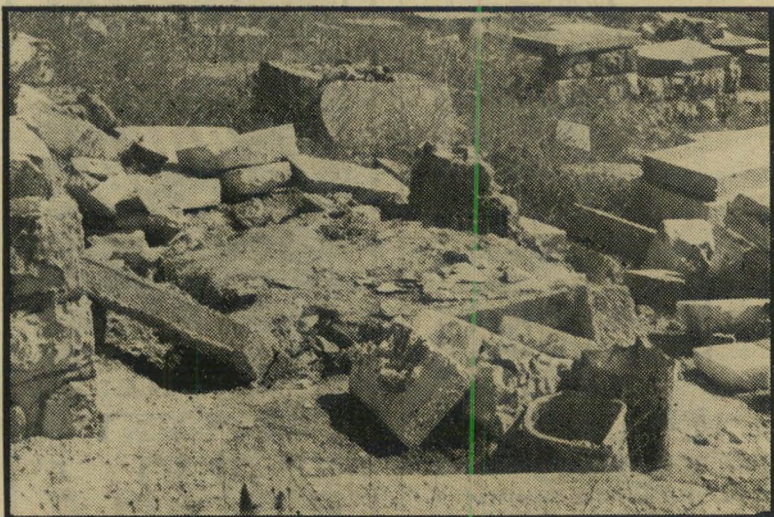
כתב אברהם עותמי לשר-הדתות: "זאת הפקרות חסרת תקדים במדינה הזאת, ואני דורש מכבוד השר את התערבותו המיידית ללא כל דיחוי, כדי שיושם קץ למעשים מופקרים כאלה, מעשי בריאות, מן הסוג

מצבה זו נהרסה בידי הירדנים

תמונה זו של מצבה יהודית שנהרסה וחוללה בבתי-הקברות על הר-הזיתים בידי הירדנים, פורסמה ב"ספר הלבן" של משרד הדתות, כדי להקיע את יחס הירדנים למקומות הקדושים.

ומצבה זו נהרסה בידי יהודים

מצבה זו נבנתה בהר-הזיתים אחרי מלחמת-ששת-הימים, במקום מצבה שנהרסה בידי הירדנים. אנשי החברא קדישא של עדת הספרדים הרסוה בגלל סכסוך עם בונה-המצבות.

הבוס זהו דוד סיטון, המכהן זה 12 שנים כיושב-ראש הוועד הפועל של ועד עדת הספרדים בירושלים. הוא מנהל גם את החברא קדישא של העדה.

כדי להשיב על כך יש להבין את רקע ההפקרות השוררת בשטח הקבורה בירושלים, הנמצא בפיקוחו הביצועי של משרד-הדתות. בישראל פועלות כיום ברשותן 326 חברות-קדישא, בנוסף לקיבוצים הרשמיים לקבור את מתיהם בעצמם. חברות-הקדישא חייבות לפעול לכאורה לפי ההגות חיות המיוחדות והתקנות של משרד-הדתות. לפי תקנות אלה חייבות חברות הקבורה לחתום על הסכם עם המוסד לביטוח-לאומי, המעניק להן סכום של 130 ל"י עבור קבורת כל נפטר. לחברה אסור לגבות כל

סכומים נוספים בקשר לקבורה. התקנות אינן אומרות שחברות-קדישא אינן רשאיות לגבות כספים בקשר להקמת מצבות. ואומנם, ברגע שרוצה מישהו להתעסק עם חברות-הקדישא בעניינים שאינם נוגעים לקבורה, הוא חשוף לסחטנות.

חברות הקדישא נוהגות לגבות כספים עבור מתן הרשיון להקמת מצבה על קבר. סכומים אלה אינם קבועים בשום תקנה ושום חוק, והחברא-קדישא יכולה לדרוש סכומים ככל העולה על דעתה.

למרות שבבתי-הקברות נמכרים לחברות-קדישא מקרקעות ממשלתיים ועירוניים תמורת סכומים נמוכים יחסית (בירושלים: 3000 ל"י הדונם), הם משמשים להם לעסקים מיסחריים טהורים. כל חברא-קדישא היא שלטון בלעדי בבית-הקברות שלה. היא גורבת כספים תמורת רשיונות כראות עיניה, ודורשת כספים נוספים, כקומיסיון, גם מבוני המצבות.

כמה עולה לקבור?

בירושלים שוררת הפקרות בתחום הקבורה יותר מאשר בכל מקום אחר בארץ. שם נועלות כתריסר חברות-קדישא שלכל אחת מהן בית-קברות משלה, מנגנון משלה, ומחירים משלה. הפיצול העדיף הנוצח בירושלים גם לאחר המזרחי, יוצאי עיראק קבורים בבתי-קברות פרטי שלהם, וכך גם שאר בני העדות כמו הפרסים, דוגמה לפעילותה של חברא-קדישא עדי תחת כוון, היא החברא קדישת לעדת הספרדים ובני עדות המזרח, זו שאנשיה הורסים מצבות בהר-הזיתים.

חברא-קדישא זו מאורגנת כאגודה עותומנית - כלומר אגודה שמטרתה עשית צדקה ולא עשיית רחמים. איש אינו יודע כיצד נבחרים מוסדות אגודה זו ומי מפקח עליהם. בדו"ח האחרון של מבקר-המדינה מצוין המבקר, כי שר-הדתות דרש מכל חבריה להגיש דו"ח מאושר על-ידי רואה-חשבון.

ב-1968 קיבל משרד-הדתות דינים וחשבונות כספיים מ-47 חברות-קדישא בלבד, מהן 10 שלא מסרו בדו"חות שלהן כל נתונים סטטיסטיים. כלומר: למשרד-הדתות